

**DERECHO Y POLÍTICAS AMBIENTALES EN CATALUÑA
(SEGUNDO SEMESTRE 2019)**

—

**DRET I POLÍTQUES AMBIENTALS A CATALUNYA
(SEGON SEMESTRE 2019)**

MARÍA INÉS GIL CASIÓN

Profesora asociada de Derecho Administrativo

Universitat Rovira i Virgili

Sumario: 1. Introducción 2. La Ley 3/2019, del 17 de junio, de espacios agrarios 3. Iniciativas legislativas, proyectos de ley, proposiciones de ley y proposiciones de iniciativa legislativa popular, en materia ambiental, actualmente en trámite en el Parlamento de Cataluña 4. El Decreto 150/2019, de 3 de julio, de atribución de competencias sancionadoras derivadas de la aplicación de la normativa básica estatal en materia de medio ambiente 5. El Decreto 153/2019, de 3 de julio, de gestión de la fertilización del suelo y de las deyecciones ganaderas y de aprobación del programa de actuación en las zonas vulnerables en relación con la contaminación por nitratos procedentes de fuentes agrarias 6. Otra actividad reglamentaria destacable en materia ambiental 7. Planificación estratégica y dinamización territorial: Cataluña aprueba la Comisión para la estrategia de dinamización territorial 8. Otras normas y actuaciones de interés en materia ambiental

1. INTRODUCCIÓN

En el periodo examinado (del 31 de marzo de 2019 al 31 de octubre de 2019), no son demasiadas las novedades normativas en materia ambiental que se han producido en Cataluña. Esta circunstancia podría explicarse por la etapa histórica singular por su excepcionalidad política, que ha precedido al semestre estudiado. Como reseñábamos en la crónica legislativa publicada en el número precedente de esta revista, no es hasta el 17 de enero de 2018, que se constituye el nuevo Parlamento y se da inicio a la que será la XII Legislatura. La toma de posesión del nuevo ejecutivo, marcará el final de la vigencia de la suspensión de la autonomía política de Cataluña articulada en torno al artículo 155 de la Constitución.

La excepcionalidad del escenario político y parlamentario de este periodo explica que el Parlamento de Cataluña durante el 2019 únicamente haya aprobado seis leyes¹, de entre las cuales afortunadamente cabe destacar la Ley 3/2019, del 17 de junio, de espacios agrarios, primera ley con clara incidencia en materia ambiental aprobada en esta legislatura.

Además, a los efectos que nos interesan, el semestre que es objeto de esta crónica también alcanza a la acción de gobierno del ejecutivo, el cual ha

¹ La Ley de modificación de la Ley 2/2000, del Consejo del Audiovisual de Cataluña, y de la Ley 11/2007, de la Corporación Catalana de Medios Audiovisuales; Ley 5/2019, de 31 de julio, de la Agencia de Salud Pública de Cataluña y de modificación de la Ley 18/2009, de 22 de octubre, de salud pública; Ley 4/2019, del 24 de julio, de modificación de la Ley 13/2006, de prestaciones sociales de carácter económico; Ley 3/2019, del 17 de junio, de los espacios agrarios; Ley 2/2019, del 20 de mayo, de modificación de la Ley 6/2008, de 13 de mayo, del Consejo Nacional de la Cultura y de las Artes; Ley 1/2019, del 15 de febrero, de supresión del Consejo Comarcal del Barcelonés.

aprobado diversas disposiciones con rango reglamentario de incidencia directa en materia ambiental.

Finalmente, se continúan implementando diversos instrumentos de fomento dirigidos a administraciones públicas y particulares para realizar actuaciones ligadas a la protección del medioambiente y el desarrollo sostenible.

2. LA PRIMERA NORMA EN MATERIA AMBIENTAL APROBADA POR EL PARLAMENTO CATALÁN EN ESTE PERÍODO: LA LEY 3/2019, DEL 17 DE JUNIO, DE ESPACIOS AGRARIOS

El 17 de junio, el Parlamento de Cataluña ha aprobado la Ley de espacios agrarios². El objeto de esta ley es regular la planificación y la gestión de los espacios agrarios de Cataluña y su conservación y protección, el régimen jurídico que les es aplicable y los supuestos y las modalidades de intervención pública, para asegurar que el sector agrario la pueda utilizar de la manera más beneficiosa posible, con el fin de producir alimentos, en el marco de una actividad agraria económicamente viable, de una manera sostenible y respetuosa con el medio ambiente, de acuerdo con la legislación ambiental y con el horizonte de alcanzar la soberanía alimentaria de Cataluña, de conformidad con la normativa vigente³.

Esta ley tiene por tanto como finalidad ordenar la gestión de los espacios agrarios en Cataluña y diseñar los mecanismos necesarios para dar seguridad jurídica a los titulares de las explotaciones agrarias. Además, tiene carácter de normativa específica en actuaciones urbanísticas llevadas a cabo en los

² Publicación oficial: DOGC núm. 7900, de 19 de junio de 2019. Esta ley entra en vigor al día siguiente de su publicación en el Diario Oficial de la Generalidad de Cataluña, sin perjuicio de lo establecido en el apartado 2. Las disposiciones contenidas en el capítulo III de esta ley, excepto las de la letra j del artículo 11, tienen efectos desde el día siguiente de su publicación en el Diario Oficial de la Generalidad de Cataluña la aprobación definitiva del Plan territorial sectorial agrario de Cataluña o de los planes territoriales sectoriales agrarios específicos que correspondan.

³ En este punto es interesante indicar que la propia exposición de motivos de la Ley aporta algunos datos sobre la superficie en Cataluña son los siguientes: 3,2 millones de hectáreas de superficie, 1 millón pueden ser consideradas tierras de cultivo, el 21,6% son cultivos de regadío y de secano, el 7% son pastos y el 64% son masa forestal. Así mismo se indica que a lo largo de los años ochenta y noventa del siglo pasado, se produce una ocupación continuada del suelo de uso agrario, en buena parte justificada a partir del incremento de la demanda de segundas residencias, a medida que mejora la situación de la economía y aumenta el poder adquisitivo de las familias catalanas.

espacios agrarios y también pretende regular mecanismos para poner en producción parcelas agrícolas y ganaderas en desuso.

Este no ha sido el primer pronunciamiento del Parlamento catalán respecto de estas cuestiones, ya que previamente ya respondió a las reiteradas peticiones de las organizaciones agrarias, que le instaban a concretar cuáles son los espacios de alto valor agrario, a través de la Ley 23/1983, de 21 de noviembre, de política territorial⁴, que establecía en el artículo 5 que el plan territorial debía definir “las tierras de uso agrícola o forestal de especial interés que es necesario conservar o ampliar por sus características de extensión, situación y fertilidad”. También se regulan estos temas en la Ley 18/2001, de 31 de diciembre, de orientación agraria⁵, y en la Resolución 671/VIII del Parlamento de Cataluña, de 14 de abril de 2010, sobre el mundo agrario, reiterada en la Resolución 275/IX. Asimismo, la Resolución 739/X del Parlamento de Cataluña, de 11 de julio de 2014, sobre el mundo agrario, se incide en la planificación de las infraestructuras de comunicación y los regadíos, así como en el hecho de llevar a cabo estudios de impacto agrario en las redes de comunicaciones. Todas estas normas son los antecedentes inmediatos de la Ley que ahora es objeto de esta crónica.

La amplia exposición de motivos de la norma, se refiere en primer lugar, a la necesidad de frenar la creciente ocupación del suelo derivada del crecimiento urbano y de la expansión de la superficie forestal, que conlleva no solo la intrusión en el medio agrario, sino que también genera cuotas importantes de inseguridad jurídica y pérdida de competitividad de las explotaciones agrarias. En concreto, a modo de ejemplo, la norma menciona algunos de los casos producidos en los últimos años y a los que pretende dar respuesta, en concreto:

- El trazado de algunas vías de comunicación llega a medio partir algunas fincas, de modo que lo que hasta el momento de la construcción de la infraestructura era una única unidad acaba convirtiéndose en dos o más

⁴ Disposición publicada en el DOGC, núm. 385, de 30 de Noviembre de 1983.

⁵ Disposición publicada en el DOGC núm. 3549, de 9 de enero de 2002.

parcelas de extensión reducida y separadas por la nueva vía, lo que representa un obstáculo considerable para la movilidad dentro de la propia explotación y también entre las explotaciones y los centros de suministro o de recogida de las producciones.

- El establecimiento de servidumbres de paso sobre fincas rústicas debido al emplazamiento de instalaciones de ocio bastante frecuentadas, como campos de tiro o de aeromodelismo.

- La alteración del trazado de vías rurales, y singularmente de caminos y de vías pecuarias, que se ven invadidos por nuevas construcciones o que son ocupados como caminos de servicio por parte de empresas privadas para atender sus necesidades, tales como empresas energéticas, minas o canteras.

Otro motivo para la tramitación y aprobación de esta ley, ha sido cumplir las recomendaciones de la Asamblea Plenaria de la Alianza Mundial para el Suelo⁶, y para impulsar el Plan Nacional para la aplicación de la Agenda 2030 en Cataluña y, concretamente, el segundo objetivo de desarrollo sostenible (ODS 2): "Poner fin al hambre, lograr la seguridad alimentaria y la mejora de la nutrición, y promover la agricultura sostenible".

En cuanto a la estructura de la Ley, consta de siete capítulos, que tienen por objeto la regulación de las materias siguientes:

El capítulo I delimita el objeto y las finalidades de la ley, que son la planificación y gestión de los espacios agrarios, y el régimen jurídico, la regulación de los supuestos y las modalidades de intervención pública.

El capítulo II establece y desarrolla los instrumentos de la planificación territorial sectorial agraria.

El capítulo III regula el análisis de afectaciones agrarias como instrumento de las relaciones entre la planificación territorial, el planeamiento urbanístico y la protección ambiental.

⁶ La Asamblea Plenaria de la Alianza Mundial para el Suelo tuvo lugar en Roma en julio de 2014, organizada por la FAO. Se puede consultar en <http://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>. Fecha de la última consulta el 4-11-19.

El capítulo IV establece un sistema de información para la protección de los espacios agrarios como herramienta de evaluación, control y seguimiento del estado de dichos espacios y para la necesaria gestión sostenible de los suelos.

El capítulo V, con respecto a las infraestructuras en los espacios agrarios, distingue las infraestructuras que son de interés general en el espacio agrario de las infraestructuras agrarias, así como los caminos rurales, para establecer la regulación de las obras, la planificación, programación y ejecución de estas y la preservación de la unidad mínima de cultivo cuando se ejecutan.

El capítulo VI se dedica a la actividad agraria periurbana, como una nueva realidad territorial a tener en cuenta en la planificación territorial y en el desarrollo de las infraestructuras.

El capítulo VII define el establecimiento y las funciones del Registro de parcelas agrícolas y ganaderas en desuso, que debe gestionar las tierras que se declaren infrautilizadas, teniendo en cuenta los aspectos de la declaración, las solicitudes y el alquiler.

De entre todas las cuestiones reguladas, resulta destacable la relativa a la planificación urbanística. Así, conforme regula esta nueva norma, los planes urbanísticos deben ser coherentes con las determinaciones del Plan territorial sectorial agrario de Cataluña y han de facilitar su desempeño, de acuerdo con el artículo 13.2 del texto refundido de la Ley de urbanismo, aprobado por el Decreto Legislativo 1/2010, de 3 de agosto (artículo 6.6).

Además, los entes locales participarán en el proceso de elaboración del Plan territorial sectorial agrario de Cataluña (artículo 7.2). En la redacción de los POUM, en caso de que estos reclasifiquen terrenos que pasen de suelo no urbanizable a urbanizable, se requerirá un informe del departamento competente en materia agraria y de desarrollo rural (artículo 9 AP.2 y 3).

Las figuras de planeamiento territorial y urbanístico que afectan a los espacios agrarios y los proyectos de obras que se tengan que desplegar deben incorporar en las memorias correspondientes, de forma total o parcial, un análisis de afectaciones agrarias que evalúe las afectaciones sobre los

espacios agrarios que pueden derivar del plan o el proyecto que se quiere llevar a cabo (art. 10.1).

3. INICIATIVAS LEGISLATIVAS, PROYECTOS DE LEY, PROPOSICIONES DE LEY Y PROPOSICIONES DE INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR, ACTUALMENTE EN TRÁMITE EN EL PARLAMENTO DE CATALUÑA

Además de la norma anteriormente reseñada, por parte del Parlamento también se han tramitado un conjunto de iniciativas ambientales que podrían llegar a concluir en Ley del Parlamento, sea a través de textos presentados por el Gobierno (proyectos de ley), por los grupos parlamentarios y miembros del Parlamento (proposiciones de ley) o por los ciudadanos (proposiciones de iniciativa legislativa popular), y también la iniciativa legislativa del Parlamento ante las Cortes Generales (propuestas de proposiciones de ley al Congreso de Diputados).

En este contexto, en el ámbito parlamentario y en relación a la normativa ambiental catalana, destacar por lo novedoso de su propuesta, dos proposiciones de ley en materia de protección y defensa de los animales.

La primera de ellas es la proposición de ley para prohibir los cetáceos y otarios en cautividad y los delfinarios en Cataluña⁷. Esta proposición de ley se encuentra en trámite en el Parlamento de Catalunya, pendiente de ser tomada en consideración. La proposición prevé la modificación del texto refundido de la Ley de protección de los animales, aprobado por el Decreto Legislativo 2/2008. En particular, el artículo 5.1, añadiendo una letra o) que incorpore la prohibición de la implantación, cría, reproducción y exhibición de mamíferos marinos, así como su mantenimiento en cautividad.

También prevé la modificación del artículo 6.1 añadiendo una letra h) para incorporar la prohibición de los espectáculos con cetáceos y cualquier mamífero marino.

⁷ Se tramita bajo el núm. de expediente 202-00060/12, incoado el 11.07.2019 y siendo su comisión tramitadora la Comisión de Medioambiente y sostenibilidad.

Por otra parte, se determina que los propietarios de mamíferos marinos y cetáceos en cautiverio, hasta que puedan reintroducirse en su hábitat o ser trasladados a un refugio, tendrán cuidado de su mantenimiento en perfectas condiciones de bienestar. Se prevé que el departamento competente en materia de patrimonio natural y biodiversidad, adoptará las medidas para disponer de un refugio marítimo.

En segundo lugar, destacar también la Proposición de Ley de modificación del artículo 6 del texto refundido de la Ley de protección de los animales, aprobado por Decreto Legislativo 2/2008⁸. Esta proposición se encuentra en trámite en el Parlamento de Catalunya. Es una iniciativa legislativa popular.

La proposición prevé la modificación del texto refundido de la Ley de protección de los animales, aprobado por el Decreto Legislativo 2/2008.

Por otra parte, prevé la supresión de la totalidad del apartado 2 del artículo 6, que, en la actualidad determina que "quedan excluidas de estas prohibiciones las fiestas con toros sin muerte del animal (correbous) en las fechas y localidades donde tradicionalmente se celebran. En estos casos, está prohibido inferir daño a los animales". Es decir, se pretende que no haya ninguna excepción a las prohibiciones previstas en el artículo 6.1.

Finalmente, se prevé la exclusión de las fiestas con toros en la letra f del apartado 1 del artículo 6 para que el apartado quede redactado: "f) Las corridas de toros y los espectáculos con toros que incluyan la muerte del animal y la aplicación de las suertes de la pica, las banderillas y del estoque, y también los espectáculos taurinos de cualquier modalidad que tengan lugar dentro o fuera de las plazas de toros".

⁸ Se tramita bajo el núm. de expediente 202-00057/11, incoado el 19.04.2017. Se trata de una iniciativa legislativa popular.

Al respecto hay que recordar que la STC 177/2016, con anterioridad a la presentación de esta ILP, declaró inconstitucional y nulo el apartado que ahora se pretende modificar⁹.

En cuanto a los proyectos de Ley, cabe destacar el Proyecto de ley de modificación de la Ley 16/2017, de 1 de agosto, del cambio climático¹⁰, el cual introduce algunas modificaciones en el impuesto sobre las emisiones de dióxido de carbono de los vehículos de tracción mecánica.

Este tributo, aprobado por el Parlamento en agosto de 2017, tiene por objeto gravar las emisiones de CO₂ de coches, furgonetas y motocicletas por el efecto invernadero que producen en la atmósfera y su repercusión en el calentamiento global del planeta¹¹.

El impuesto se enmarca en la Agenda 2030 aprobada por el Gobierno catalán, en línea con las recomendaciones del FMI, la OCDE o la Comisión Europea, que coinciden en apostar por la fiscalidad verde como una herramienta imprescindible ante la crisis ambiental y de emergencia climática. Otros países europeos como Finlandia, Suiza, Bélgica, Francia, Suecia, Alemania o Irlanda también disponen de figuras tributarias que tienen en cuenta las emisiones de CO₂ de los vehículos.

La previsión de recaudación potencial estimada es de 150 millones de euros anuales cuando el tributo esté plenamente implementado, es decir, cuando el

⁹ Sentencia 177/2016, de 20 de octubre. (BOE núm. 285, de 25 de noviembre de 2016). ECLI:ES:TC:2016:177.

¹⁰ Se tramita bajo el número de expediente: 200-00009/12.

¹¹ El Proyecto de ley aprobado incorpora las siguientes novedades:

- Cambia la fecha de devengo del impuesto, que pasa del 1 de enero, como establecía la Ley 16/2017, el 31 de diciembre.

- Fija el período de pago entre el 1 y el 20 de noviembre del año siguiente al del devengo.

- Prevé una bonificación en la cuota del 2% para la domiciliación del pago, lo que supone para el contribuyente una reducción de cargas administrativas y para la Administración menos gastos de gestión.

- Incluye la fórmula para calcular las emisiones de CO₂ de los vehículos que, por su antigüedad, no disponen de datos oficiales. Diseñada por el Barcelona Supercomputing Center, la fórmula tiene en cuenta una serie de variables técnicas como el combustible, la cilindrada, la potencia del motor, el peso o la antigüedad del vehículo, entre otros.

- Unifica en un mismo texto legislativo las tarifas aplicables para el año 2019 —que abonarán turismos y vehículos ligeros— y las del 2020, cuando también tributarán las motocicletas.

liquiden los turismos, los comerciales ligeros y las motocicletas. Según datos de la Dirección General de Tráfico, el impuesto afectará a un total de 4,1 millones de vehículos: 3,6 millones de turismos y furgonetas y 500.000 motos.

Con carácter finalista, el cien por cien de la recaudación de este tributo se destinará a nutrir a partes iguales el Fondo climático y el Fondo del patrimonio natural y la biodiversidad.

El Fondo climático servirá para llevar a cabo actuaciones ante la emergencia climática en el ámbito de la adaptación y la mitigación, tales como el impulso y bonificación en la adquisición de vehículos limpios, la mejora del transporte público y la movilidad sostenible, el fomento de las energías renovables, y las viviendas energéticamente eficientes. En cuanto a los importes que se destinarán al Fondo del patrimonio natural y la biodiversidad, servirán para financiar la gestión activa del Sistema de espacios naturales protegidos de Cataluña como los Parques Naturales y el Parque Nacional; y mejorar la conservación de las especies autóctonas, los ecosistemas y la geo diversidad.

Finalmente comentar una última proposición de ley, que propone la creación del Cuerpo Específico de Técnicos Ambientólogos y Ambientólogas del Cuerpo de Titulados Superiores, grupo A, de la Administración de la Generalidad de Cataluña¹², que pretende crear una escala especial en el ámbito del Cuerpo de Titulados Superiores de la Generalitat, a efectos de dar respuesta a la especificidad de la formación y actividad profesional¹³ de estos titulados y graduados universitarios en el ámbito de la Administración pública catalana.

¹² Se tramita bajo el núm. de expediente 202-00056/12.

¹³ Corresponde a los titulados en Ciencias Ambientales, que se integran en la escala especial de Técnicos Ambientólogos y Ambientólogas del Cuerpo de Titulados Superiores, el desarrollo de las siguientes funciones:

- a) La evaluación ambiental de planes y programas.
- b) Las tareas de vigilancia y control de la calidad ambiental.
- c) La elaboración de peritajes ambientales de carácter oficial en el ámbito de las competencias correspondientes a la Administración Pública de la Generalitat.
- d) El diseño de las políticas ambientales y planes de actuación.
- e) La elaboración de los Planes de movilidad y accesibilidad.
- f) El control, autorizaciones y licencias ambientales de las actividades, de acuerdo con la ley de intervención integral de la Administración ambiental. g) La gestión de los recursos naturales.

4. EL DECRETO 150/2019, DE 3 DE JULIO, DE ATRIBUCIÓN DE COMPETENCIAS SANCIONADORAS DERIVADAS DE LA APLICACIÓN DE LA NORMATIVA BÁSICA ESTATAL EN MATERIA DE MEDIO AMBIENTE

En el DOGC núm. 7911, de 5 de julio de 2019, se publica este reglamento de carácter eminentemente organizativo¹⁴, por el cual se distribuye orgánicamente el ejercicio de la competencia sancionadora en materia ambiental.

Este reglamento responde a la distribución competencial operada en virtud de los artículos 144 del Estatuto de autonomía de Cataluña y 3.6 del Decreto 1/2018, de 19 de mayo, donde este último determina que corresponde al Departamento de Territorio y Sostenibilidad la potestad sancionadora en relación con las materias objeto de las normas básicas ambientales estatales, de conformidad con lo que establece el apartado segundo del artículo 25 de la Ley 40/2015, de 1 de octubre, de régimen jurídico del sector público.

Como antecedentes inmediatos de esta norma, cabe destacar, que el legislador de la Comunidad Autónoma de Cataluña, atribuyó en el artículo 3.6 del Decreto 1/2018, de 19 de mayo, de creación, denominación y determinación de competencia de los departamentos de la Administración de la Generalitat de Catalunya, al Departamento de Territorio y Sostenibilidad las competencias en materia de calidad ambiental, medio natural y biodiversidad.

Asimismo, en cuanto a la normativa básica estatal, la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, del patrimonio natural y de la biodiversidad, en su título VI (artículos 79 a 83), regula las infracciones en sus previsiones y las sanciones correspondientes. La Ley indica, en el artículo 81.4, que la sanción por las infracciones tipificadas en esta Ley corresponde a los órganos competentes de la Administración del Estado o de las comunidades autónomas, en sus respectivos ámbitos competenciales.

h) La planificación integral del territorio.

e) La gestión ambiental de diferentes sectores económicos.

¹⁴ Entrada en vigor: El 25 de julio de 2019

De igual manera, la Ley 31/2003, de 27 de octubre, de conservación de la fauna silvestre en los parques zoológicos, establece en el capítulo V las infracciones en sus previsiones y las sanciones a aplicar y, en el artículo 14, establece que el órgano competente de la comunidad autónoma tiene que imponer a los responsables las correspondientes sanciones.

En cuanto a los animales de compañía y domésticos, la Ley 32/2007, de 7 de noviembre, para el cuidado de los animales en su explotación, transporte, experimentación y sacrificio, establece, en su disposición adicional primera, apartado 2º, que les es de aplicación las infracciones y sanciones tipificadas en los artículos 14.1 párrafos a), b), c), d), e), h), y) y j); 14.2, párrafos a), c), d) y e), 14.3 y 16.1. El ejercicio de la competencia sancionadora, tal como establece el artículo 19, se atribuye a los órganos competentes de las comunidades autónomas o a las ciudades de Ceuta y Melilla, y a la Administración General del Estado, en el ámbito de sus respectivas competencias.

Por otra parte, en relación con la calidad del aire y la protección de la atmósfera, la Ley 34/2007, de 15 de noviembre, tipifica en los artículos 30 y 31 las infracciones y las sanciones a aplicar. El ejercicio de la potestad sancionadora, de acuerdo con lo que prevé el artículo 37, corresponde a las comunidades autónomas y, en su caso, a las entidades locales en los términos del artículo 5.3.

Por último, la Ley 26/2007, de 23 de octubre, de responsabilidad medioambiental, en los artículos 37 y 38 regula las infracciones y las sanciones de aplicación en caso de incumplimiento de sus preceptos, sin contener su articulado ninguna atribución relativa a la potestad sancionadora.

No obstante, de conformidad con el artículo 7, corresponde a las comunidades autónomas su desarrollo legislativo y ejecución, por lo que resultaba necesaria la aprobación de este reglamento para hacer efectiva la distribución orgánica de esta competencia en el ámbito de la comunidad autónoma de Cataluña.

5. EL DECRETO 153/2019, DE 3 DE JULIO, DE GESTIÓN DE LA FERTILIZACIÓN DEL SUELO Y DE LAS DEYECCIONES GANADERAS Y DE

APROBACIÓN DEL PROGRAMA DE ACTUACIÓN EN LAS ZONAS VULNERABLES EN RELACIÓN CON LA CONTAMINACIÓN POR NITRATOS PROCEDENTES DE FUENTES AGRARIAS

En el DOGC núm. 7911, de 5 de julio de 2019, se publica esta norma que debe contribuir a solucionar una de las principales causas de contaminación de las aguas es la llevada a cabo por los nitratos generados por la agricultura¹⁵.

Con esta norma, se da cumplimiento a las prescripciones de la Directiva 91/676/CEE del Consejo, de 12 de diciembre de 1991, que tiene por finalidad tomar medidas para la reducción de este tipo de contaminación. Dicha Directiva tiene como una de sus principales obligaciones identificar las zonas vulnerables y aplicar programas de actuación para reducir la contaminación de las aguas causada o provocada por nitratos de origen agrario.

El artículo 5 de la Directiva 91/676/CEE prevé, que en el plazo de un año a partir de cada designación complementaria de zonas vulnerables los Estados miembros deben establecer programas de actuación respecto de las zonas vulnerables designadas. El programa de actuación aprobado con el Decreto 136/2009, de 1 de septiembre, ha sido de aplicación, a las nuevas zonas vulnerables designadas por el Acuerdo GOV/128/2009, de 28 de julio, y por el Acuerdo GOV/13/2015, de 3 de febrero.

Uno de los éxitos de este programa de actuación es que garantiza una reducción efectiva de la carga de nitrógeno en las aguas subterráneas mediante la adopción de medidas encaminadas a lograr una fertilización de excelencia en los sistemas agrícolas de Cataluña.

La gran interrelación que existe entre la gestión de las deyecciones ganaderas y fertilización, así como con la contaminación por nitratos obliga a tratar de manera global. Partiendo de la consideración de las deyecciones ganaderas como recurso, en cuanto a la fertilización se busca la implicación de todos los agentes de la cadena y sobre todo el territorio de Cataluña.

¹⁵ Entrada en vigor: el 25 de julio de 2019

Las deyecciones ganaderas procedentes de la ganadería intensiva se caracterizan por tener unos valores de fósforo en exceso sobre los de nitrógeno, si se comparan con las necesidades que tienen las plantas cultivadas.

El presente Decreto introduce el concepto de índice de carga ganadera (ICR), calculado a partir de los datos de ganado, deyecciones ganaderas y usos del suelo. En la línea de aplicar medidas reforzadas donde hay más carga ganadera, la nueva norma define, dentro de la zona vulnerable designada como tal, una zona vulnerable A (ZV-A) y una zona vulnerable B (ZV-B), a los efectos de la aplicación de las medidas previstas en determinados artículos con respecto al incremento en la generación y aplicación de deyecciones ganaderas y otros fertilizantes nitrogenados. La ZV-A incluye los municipios con un ICR superior a 0,8, así como aquéllos que, teniendo un ICR entre 0,5 y 0,8, tienen una elevada contaminación por nitratos, por lo que está constituida por los municipios donde se debe aplicar un programa de acción reforzado para alcanzar los objetivos fijados. La ZV-B incluye el resto de municipios de zona vulnerable: en estos municipios no son de aplicación ciertas medidas que sí lo son en ZV-A. Se adjunta como anexo la lista de municipios en zona vulnerable con su ICR.

Con el objetivo de facilitar la fertilización órgano-mineral, se introduce un sistema de comunicación de declaración anual sobre la fertilización y la gestión de las deyecciones ganaderas. Medida extensiva a todos los agricultores y ganaderos de Cataluña, excluyendo aquellas explotaciones de mínimo impacto ambiental. Esto obliga a una planificación de las actuaciones de gestión de las deyecciones ganaderas y de la fertilización, factor clave en el incremento de la eficiencia en el uso de los fertilizantes que debe minimizar la contaminación de las aguas.

El Decreto también insta a favorecer la creación de un verdadero mercado de deyecciones ganaderas en Cataluña, con el fin de activar y promover la economía circular que éstas representan.

El artículo 170.9 de la Ley 2/2014, de 27 de enero, de medidas fiscales, administrativas, financieras y del sector público, modificó el artículo 67 de la Ley 20/2009, de 4 de diciembre, de prevención y control ambiental de las actividades, en el sentido de que las actividades ganaderas, los centros de gestión de deyecciones ganaderas y las instalaciones que tratan deyecciones ganaderas solas o mezcladas, incluidas todas en el anexo III de la citada Ley (por lo tanto, las que están sujetos al régimen de comunicación), deben presentar, además de la documentación que establece el artículo 52.3, un plan de gestión de deyecciones ganaderas elaborado y firmado por una persona técnica habilitada por este Departamento; en estos supuestos, no deben presentar un informe preceptivo y vinculante sobre la gestión de las deyecciones ganaderas. Y la disposición adicional vigésimo sexta de la Ley 2/2014, de 27 de enero, habilita el departamento competente en materia de agricultura y ganadería para establecer el procedimiento de habilitación del personal técnico; se dio cumplimiento a esta disposición adicional mediante la Orden AAM/389/2014, de 19 de diciembre, por la que se regula el procedimiento de habilitación del personal técnico para elaborar y firmar los planes de deyecciones ganaderas y establece la utilización de la aplicación informática de los planes de deyecciones ganaderas y nitrógeno (GDN). Dado que hay otras tareas que requieren actuaciones técnicas imparciales y que se ha de ampliar el ámbito de actuación de las personas técnicas habilitadas, se incorpora en este Decreto el contenido de la Orden AAM/389/2014, de 19 de diciembre.

Otro órgano importante formado conforme a la Resolución 739/X del Parlamento de Cataluña, es la creación de la Mesa sectorial de Fertilización Agraria. Tiene como función ser interlocutor en el tema de gestión de la fertilización y la gestión de las deyecciones ganaderas entre el sector agrario y la Administración.

6. OTRA ACTIVIDAD REGLAMENTARIA DESTACABLE EN MATERIA AMBIENTAL

En el periodo estudiado, por parte del ejecutivo catalán se ha procedido también a modificar el Decreto 61/2015, de 28 de abril, sobre los productores y operadores de medios de defensa fitosanitaria y las agrupaciones de defensa vegetal.

En primer lugar, resulta imprescindible señalar el artículo 116.1 del Estatuto de autonomía de Cataluña, ya que dicho artículo atribuye a la Generalidad de esta Comunidad Autónoma la competencia exclusiva en materia de agricultura y ganadería, que incluye, en todo caso y entre otras, la regulación y el desarrollo de la agricultura, la ganadería y el sector agroalimentario, y la sanidad vegetal y animal en los casos en que no tenga efectos sobre la salud humana y la protección de los vegetales.

En concreto, el Decreto modificado fue publicado en fecha 30 de abril de 2015, por lo que dado el tiempo transcurrido se ha considerado necesario introducir determinadas modificaciones, como son la relativa al concepto de piloto aplicador, ya que el actual artículo 15 del Decreto 61/2015, de 28 de abril, circunscribe el carné de piloto aplicador a las personas que están en posesión del título y la licencia de piloto comercial de avión o helicóptero, pero hay algunos tratamientos aéreos que se pueden hacer con drones y que no requieren que la persona que lo controla sea piloto comercial de avión o helicóptero.

Asimismo, reconoce el Decreto es necesario incluir la posibilidad de que las Organizaciones de Productores reconocidas por la Administración puedan obtener también el reconocimiento como Agrupación de Defensa Vegetal (ADV), ya que actualmente no pueden, ya que su forma jurídica es la de una sociedad con ánimo de lucro, pero que, por la actividad que realizan y las características de sus socios, interesa que puedan ser reconocidas como ADV.

Por último, se modifica el redactado de los artículos que hacen referencia a los portales corporativos para la obtención de los formularios de tramitación.

7. PLANIFICACIÓN ESTRATÉGICA Y DINAMIZACIÓN TERRITORIAL: CATALUÑA APRUEBA LA COMISIÓN PARA LA ESTRATEGIA DE DINAMIZACIÓN TERRITORIAL

Por Acuerdo GOV/64/2019, de 7 de mayo de 2019¹⁶, se aprueba en Cataluña la Comisión para la estrategia de dinamización territorial.

El Consejo Ejecutivo ha puesto las bases de la Estrategia para la dinamización territorial, que tiene como finalidad generar oportunidades a través de la actividad económica y la implicación compartida de las zonas de Cataluña afectadas por el desempleo, el envejecimiento de la población y la despoblación rural. Se realizará, conjuntamente con cada territorio, un diagnóstico compartido sobre las principales problemáticas y se trabajarán conjuntamente y de forma bilateral las posibles soluciones que les permitan crecer económicamente, diversificar su economía local y la mejora del nivel de vida y del empleo.

Conforme indica el Acuerdo, el Gobierno se marca como objetivo coordinar los diferentes niveles de administración pública y las actuaciones sectoriales que se quieren implementar para facilitar los objetivos de la estrategia de desarrollo local: el crecimiento económico, la diversificación de la economía local y la mejora del nivel de vida y del empleo. Esto supone hacer un diagnóstico compartido con los territorios e identificar de forma conjunta los retos y las soluciones para dinamizar económicamente según sus potencialidades y su especialización sectorial.

Para llevar a cabo esta tarea, el Gobierno ha aprobado la creación de una comisión para la Estrategia de dinamización territorial con el objetivo de dar un paso adelante la coordinación de las políticas públicas de la Generalitat relacionadas con el desarrollo local y la competitividad territorial y poderlas implementar de acuerdo con los principales actores territoriales públicos - Diputación, consejos comarcales, entes supramunicipales y municipios- y privados. Los trabajos de la comisión consistirán en la recogida de información

¹⁶ Diario Oficial de la Generalitat de Catalunya, Núm. 7871, de 9 mayo de 2019. Entrada en vigor: El 29 de mayo de 2019.

y datos, así como buenas prácticas que permitan mejorar el conocimiento sobre la actuación territorial de las diferentes políticas públicas; y realizar el seguimiento y evaluación de las diferentes estrategias territoriales implementadas siempre en un marco de relación bilateral con el territorio.

La composición de la Comisión, tal y como expone la motivación del acuerdo, se realiza tomando como base el principio de subsidiariedad, recogido en el artículo 5 del Tratado de la Unión Europea, se debe garantizar que las decisiones para el desarrollo de la política de desarrollo se tomen lo más cerca posible del ciudadano. Se trata de un principio de vital importancia que tiene como finalidad actuar de manera coordinada entre los diversos agentes de cada territorio, para aplicar aquellos instrumentos o programas que se crean más correctos para la resolución de los problemas. En este escenario, este principio tiene dos características fundamentales por un lado, cercanía entre los destinatarios de esos servicios y el ente público que lo proporciona, y por consiguiente la eficacia en su ejecución. En el propio preámbulo de dicho Acuerdo se pone como ejemplo las comarcas gerundenses, centrales, del Ebro, de Alto Pirineo y Valle de Arán, precisamente aquellas que cuentan con más municipios de menor tamaño. En el conjunto de Cataluña, los municipios de menos de 2.000 habitantes suponen casi el 63% del total de municipios y el 64% de la extensión territorial, aunque solo suman el 4,5% de la población.

Esta distribución territorial llevó a que los gobiernos locales incorporaran pronto las funciones de diseño y ejecución de políticas a largo plazo para resolver los problemas locales -paro, deslocalización industrial, necesidad de atraer nuevas empresas, despoblación, entre otros- y para defenderse de los cambios producidos en el marco económico mundial.

Para caminar en esa dirección, las políticas de promoción local se han centrado principalmente en cuatro ámbitos de actuación: (1) las infraestructuras físicas; (2) el capital humano; (3) las condiciones de entorno medioambientales, (4) y la adecuación de la configuración de las instituciones a las necesidades de desarrollo local.

El desarrollo económico local puede definirse, de acuerdo con la Organización Internacional del Trabajo, como “un proceso de desarrollo participativo que fomenta los acuerdos de colaboración entre los principales actores públicos y privados de un territorio, posibilitando el diseño y la puesta en práctica de una estrategia de desarrollo común, sobre la base de aprovechar los recursos y las ventajas competitivas locales en un contexto global, con el objetivo final de crear empleo decente y estimular la actividad económica”. Se puede decir, por lo tanto, que todo proceso de desarrollo local tiene tres objetivos generales: el crecimiento económico, la diversificación de la economía local y la mejora del nivel de vida y de empleo de las poblaciones locales.

Es este aspecto multidimensional de la competitividad territorial lo que explica esta multiplicidad de actores, públicos y privados, que quieren actuar sobre unos mismos factores y donde las fronteras competenciales se entrelazan continuamente. Por todo lo anterior, una estrategia de dinamización territorial que tenga como objetivo la generación de oportunidades a través de la actividad económica solo es posible con la implicación compartida de la Generalidad con los actores territoriales públicos (diputaciones, consejos comarcales, entes supramunicipales, municipios...) y privados. En este sentido, hay una doble coordinación: una coordinación interna entre los departamentos de la Generalidad de Cataluña que impulsen planes y programas con incidencia en el desarrollo económico local/territorial, y una coordinación y concertación de estas políticas con los principales agentes de cada territorio. Con el objetivo de fortalecer los entes locales como administraciones más cercanas a la ciudadanía, el Plan de Gobierno de la XII legislatura, aprobado el 25 de septiembre de 2018, incluye entre sus actuaciones el desarrollo de mecanismos para favorecer el desarrollo económico y la cohesión social del territorio. Con esta finalidad, se trata de garantizar la necesaria coordinación de los órganos de la Generalidad, y para ello es por lo que se propone crear la

Comisión para la estrategia de dinamización territorial como órgano interdepartamental de coordinación en este ámbito¹⁷.

La Comisión tiene las siguientes funciones:

¹⁷ La Comisión para la estrategia de dinamización territorial tiene una comisión plenaria que está integrada por los siguientes miembros:

- a) La presidencia, que corresponde a la persona titular del Departamento de la Presidencia.
- b) Dos vicepresidencias: la vicepresidencia primera, que corresponde a la persona titular de la Secretaría de Administraciones Locales y de Relaciones con el Aran y la vicepresidencia segunda, que corresponde a la persona titular de la Secretaría General del Departamento con las competencias de dirección de las delegaciones territoriales del Gobierno de la Generalidad.
- c) Los vocales, con un rango mínimo de director/a general o asimilado, que serán designados:
 - Uno por el departamento competente en materia de coordinación interdepartamental;
 - Uno por el departamento competente en materia de deportes;
 - Uno por el departamento competente en materia de asuntos económicos y tributarios;
 - Uno por el departamento competente en materia de educación;
 - Uno por el departamento competente en materia de salud;
 - Uno por el departamento competente en materia de infraestructuras y territorio;
 - Uno por el departamento competente en materia de cultura;
 - Uno por el departamento competente en materia de empleo;
 - Uno por el departamento competente en materia de asuntos sociales;
 - Uno por el departamento competente en materia de empresa;
 - Uno por el departamento competente en materia de políticas digitales;
 - Uno por el departamento competente en materia de agricultura, ganadería, pesca y alimentación.
 - Los 8 delegados territoriales del Gobierno de la Generalidad.
- d) La secretaria, que ejerce una persona funcionaria, designada por la presidencia de la Comisión, y que asiste a las reuniones con voz, pero sin voto. La secretaria de la Comisión no conlleva la creación o el empleo de ningún puesto de trabajo específico u órgano activo.

1.3. La comisión plenaria puede crear las comisiones de trabajo que considere convenientes, de carácter sectorial o territorial, para el cumplimiento de sus funciones y para el debate con el territorio. Su composición será acordada por la comisión plenaria e incluirá, siempre que se trate de comisiones de trabajo de carácter territorial, a las siguientes personas:

- a) el Secretario/a de Administraciones Locales y de Relaciones con el Aran, o persona en quien delegue, que ejercerá la presidencia.
- b) El delegado territorial del Gobierno que corresponda por el ámbito de trabajo, o persona en quien delegue, que ejercerá la vicepresidencia.

Las tareas de secretaría de cada una de las comisiones territoriales la ejercerán las personas titulares de la Secretaría de la delegación territorial o la persona que designe el delegado territorial.

1.4. De la comisión plenaria depende una comisión asesora, con funciones consultivas, que está integrada por los siguientes miembros:

- a) El presidente/a de cada una de las diputaciones o la persona en quien deleguen.
- b) El presidente/a de la Asociación Catalana de Municipios o la persona en quien delegue.
- c) El presidente/a de la Federación de Municipios de Cataluña o la persona en quien delegue.
- d) El presidente/a de la Asociación de Micropueblos de Cataluña o la persona en quien delegue.

- a) Coordinar la actuación de los departamentos de la Administración de la Generalidad en el ámbito del desarrollo local y la competitividad territorial y las problemáticas asociadas a la despoblación.
- b) Coordinarse con otras iniciativas de la Administración de la Generalidad de Cataluña que pueden tener elementos de trabajo conjunto, como la elaboración de la Agenda Urbana de Cataluña, la concertación territorial en el ámbito del sistema de empleo, el Plan Interdepartamental e Intersectorial de Salud Pública (PINSAP) o la Comisión Interdepartamental sobre Despoblamiento Rural.
- c) Impulsar la elaboración de estrategias de dinamización de las comarcas de Cataluña, diseñada conjuntamente con los actores territoriales, que priorice las actuaciones de la Generalidad en el ámbito de la actividad económica y la generación de oportunidades.
- d) Impulsar un espacio de debate y reflexión sobre la concertación territorial de las políticas sectoriales de la Generalidad que inciden en la competitividad territorial.
- e) Realizar el seguimiento, la evaluación y, en su caso, la actualización de las estrategias de dinamización territorial. A tal efecto, la Comisión elaborará un informe anual que será remitido al Gobierno.
- f) Recopilar la información y datos, así como las buenas prácticas, de los departamentos de la Administración de la Generalidad que permita mejorar el conocimiento disponible sobre la actuación territorial de las diferentes políticas públicas.
- g) Conocer las actuaciones y valorar las propuestas, informes y conclusiones que le sometan las comisiones de trabajo.
- h) Cualquier otra función de naturaleza análoga que le sea encomendada.

Estas funciones serán ejercidas en coordinación con los departamentos y organismos que ejercen competencias que tengan relación con el desarrollo local y la competitividad territorial.

8. OTRAS NORMAS Y ACTUACIONES DE INTERÉS EN MATERIA AMBIENTAL

En materia de subvenciones, cabe subrayar la aprobación de las bases de numerosas convocatorias para el otorgamiento de subvenciones en ámbitos sectoriales diversos (son destacables las otorgables a administraciones públicas en materia de recuperación de suelos de su propiedad¹⁸ y en materia de reciclaje de residuos¹⁹ y las previstas para actores privados en materia de ayudas a la gestión forestal sostenible en fincas de titularidad privada²⁰).

¹⁸ Resolución TES/936/2019, de 12 de marzo, de convocatoria para la concesión de subvenciones destinadas a las administraciones públicas de Cataluña para la investigación y recuperación de suelos de su propiedad que se ven afectados por indicios de contaminaciones puntuales o por vertidos de residuos industriales por causante desconocido (ref. BDNS 447036). (DOGC núm. 7854, de 15 de abril de 2019)

Resolución TES/521/2019, de 1 de marzo, por la que se aprueban las bases reguladoras de las subvenciones destinadas a las administraciones públicas de Cataluña para la investigación y recuperación de suelos de su propiedad que se ven afectados por indicios de contaminaciones puntuales o por vertidos de residuos industriales por causante desconocido. (DOGC núm. 7825, de 7 de marzo de 2019)

¹⁹ Resolución TES/1106/2019, de 25 de abril, por la que se aprueban las bases reguladoras de las subvenciones para la ejecución de proyectos de prevención, preparación para la reutilización y reciclaje de residuos industriales. (DOGC núm. 7863, de 30 de abril de 2019)

Resolución TES/1805/2019, de 21 de junio, de convocatoria de ayudas destinadas a la retirada, en origen, de residuos de materiales de aislamiento y de la construcción que contengan amianto, ubicados en el ámbito territorial de Cataluña (ref. BDNS 464642). (DOGC núm. 7911, de 5 de julio de 2019)

Resolución TES/1857/2019, de 27 de junio, de convocatoria de subvenciones para la clausura de puntos de vertido incontrolado de residuos de la construcción (ref. BDNS 465074). (DOGC núm. 7913, de 9 de julio de 2019)

Resolución TES/1593/2019, de 7 de junio, de convocatoria de subvenciones para proyectos de prevención y preparación para la reutilización de residuos municipales. (DOGC núm. 7898, de 17 de junio de 2019)

Resolución TES/1664/2019, de 17 de mayo, de convocatoria de subvenciones para la ejecución de proyectos de prevención, preparación para la reutilización y reciclaje de residuos industriales (ref. BDNS 462243). (DOGC núm. 7902, de 21 de junio de 2019)

Resolución TES/1710/2019, de 17 de junio, de convocatoria para la concesión de subvenciones para proyectos de fomento de la recogida selectiva de residuos municipales (ref. BDNS 463216). (DOGC núm. 7905, de 27 de junio de 2019)

²⁰ Resolución ARP/892/2019, de 9 de abril, por la que se da publicidad al Acuerdo del Consejo Rector del Centro de la Propiedad Forestal de convocatoria de las ayudas a la gestión forestal sostenible en fincas de titularidad privada para el año 2019, correspondientes a la mejora de la red vial para la gestión de los bosques (operación 04.03.03 del PDR) y a las actuaciones silvícolas de mejora y generación de ciclos ecosistémicos (operación 08.05.01 del PDR) (ref. BDNS 447112). (DOGC núm. 7852, de 11 de abril de 2019)

Resolución ARP/893/2019, de 9 de abril, por la que se da publicidad al Acuerdo del Consejo Rector del Centro de la Propiedad Forestal de convocatoria de las ayudas para la gestión forestal sostenible en fincas de titularidad privada para el año 2019, correspondientes a las reforestaciones y producción de trufa (ref. BDNS 447114). (DOGC núm. 7852, de 11 de abril de 2019)

Resolución ARP/894/2019, de 9 de abril, por la que se da publicidad al Acuerdo del Consejo Rector del Centro de la Propiedad Forestal de convocatoria de las ayudas a la gestión forestal sostenible en fincas de titularidad privada para el año 2019 correspondientes a la redacción y revisión de los instrumentos de

También son importantes las subvenciones convocadas dirigidas a la mitigación y adaptación al cambio climático²¹, así como a la protección de la fauna autóctona²².

Sumari: 1. Introducció 2. La Llei 3/2019, de 17 de juny, d'espais agraris 3. Iniciatives legislatives, projectes de llei, proposicions de llei i proposicions d'iniciativa legislativa popular, en matèria ambiental, actualment en tràmit al Parlament de Catalunya 4. El Decret 150/2019, de 3 de juliol, d'atribució de competències sancionadores derivades de l'aplicació de la normativa bàsica estatal en matèria de medi ambient 5. El Decret 153/2019, de 3 de juliol, de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes i d'aprovació del programa d'actuació a les zones vulnerables en relació amb la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries 6. Una altra activitat reglamentària destacable en matèria ambiental 7. Planificació estratègica i dinamització territorial: Catalunya aprova la Comissió per a l'Estratègia de Dinamització Territorial 8. Altres normes i actuacions d'interès en matèria ambiental.

1. INTRODUCCIÓ

En el període examinat (del 31 de març de 2019 al 31 d'octubre de 2019), les novetats normatives en matèria ambiental que hi ha hagut a Catalunya no són

ordenación forestal (operación de PDR 08.05.02) (ref. BDNS 447113). (DOGC núm. 7852, de 11 de abril de 2019)

Resolución ARP/991/2019, de 8 de abril, por la que se da publicidad al Acuerdo del Consejo Rector del Centro de la Propiedad Forestal de convocatoria de las ayudas a la gestión forestal sostenible para el año 2019 para la creación de agrupaciones y de organizaciones de productores forestales (operación de PDR 09.00.01) (ref. BDNS 449285). (DOGC núm. 7857, de 18 de abril de 2019)

Resolución ARP/685/2019, de 15 de marzo, por la que se da publicidad al Acuerdo del Consejo Rector del Centro de la Propiedad Forestal de convocatoria de las ayudas a la gestión forestal sostenible en fincas de titularidad privada para el año 2019, correspondiente a la recuperación del potencial forestal (operación 08.03.01 y submedida 8.4 del PDR) (ref. BDNS 444557). (DOGC núm. 7839, de 25 de marzo de 2019)

²¹ Resolución TES/738/2019, de 18 de marzo, de convocatoria de subvenciones a entes locales de Cataluña para el desarrollo de actuaciones de mitigación y de adaptación al cambio climático para los años 2019 y 2020 (ref. BDNS 445877). (DOGC núm. 7841, de 27 de marzo de 2019)

Orden ARP/159/2019, de 31 de julio, por la que se aprueban las bases reguladoras de las ayudas del Programa de desarrollo rural de Cataluña 2014-2020 destinadas a las inversiones relativas a la transformación y comercialización de alimentos (operación 04.02.01) y las relativas a la mitigación del cambio climático en la transformación de alimentos (operación 04.02.02). (DOGC núm. 7932, de 5 de agosto)

²² Resolución ARP/933/2019, de 9 de abril, por la que se convocan las ayudas al fomento de las razas autóctonas para el año 2019 (ref. BDNS 449644). (DOGC núm. 7852, de 11 de abril de 2019). (DOGC núm. 7854, de 15 de abril de 2019)

Resolución ARP/1107/2019, de 9 de abril, por la que se convocan las ayudas que establece el Fondo Europeo Marítimo y de la Pesca a la transferencia de conocimientos entre investigadores y pescadores y la innovación en el sector de la acuicultura correspondientes a 2019, 2020 y 2021 (ref. BDNS 451742). (DOGC núm. 7864, de 30 de abril de 2019)

Resolución ARP/2125/2019, de 17 de julio, por la que se convocan para 2019 las ayudas destinadas a subvencionar los costes por la compra de productos fitosanitarios a base de saponinas en la lucha contra el caracol manzana en el delta del Ebro (ref. BDNS 468084). (DOGC núm. 7928, de 30 de julio).

gaires. Aquesta circumstància pot explicar-se per l'etapa històrica singular per l'excepcionalitat política, que ha precedit el semestre estudiat. Com vam ressenyar en la crònica legislativa publicada en el número precedent d'aquesta revista, no és fins al 17 de gener de 2018 que es constitueix el nou Parlament i s'inicia la que serà la XII legislatura. La presa de possessió del nou executiu marcarà el final de la vigència de la suspensió de l'autonomia política de Catalunya articulada al voltant de l'article 155 de la Constitució.

L'excepcionalitat de l'escenari polític i parlamentari d'aquest període explica que el Parlament de Catalunya, durant el 2019, únicament hagi aprovat sis lleis²³, d'entre les quals, afortunadament, cal destacar la Llei 3/2019, de 17 de juny, d'espais agraris, primera llei amb clara incidència en matèria ambiental aprovada en aquesta legislatura.

A més, als efectes que ens interessin, el semestre que és objecte d'aquesta crònica també aconseguirà l'acció de govern de l'executiu, el qual ha aprovat diverses disposicions amb rang reglamentari d'incidència directa en matèria ambiental.

Finalment, es continuen implementant diversos instruments de foment dirigits a administracions públiques i particulars per dur a terme actuacions lligades a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

2. LA PRIMERA NORMA EN MATÈRIA AMBIENTAL APROVADA PEL PARLAMENT CATALÀ EN AQUEST PERÍODE: LA LLEI 3/2019, DE 17 DE JUNY, D'ESPais AGRARIS

El 17 de juny, el Parlament de Catalunya ha aprovat la Llei d'espais agraris²⁴. L'objecte d'aquesta llei és regular la planificació i la gestió dels espais agraris

²³ La Llei de modificació de la Llei 2/2000, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, i de la Llei 11/2007, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals; la Llei 5/2019, de 31 de juliol, de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública; la Llei 4/2019, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 13/2006, de prestacions socials de caràcter econòmic; la Llei 3/2019, de 17 de juny, dels espais agraris; la Llei 2/2019, de 20 de maig, de modificació de la Llei 6/2008, de 13 de maig, del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts; la Llei 1/2019, de 15 de febrer, de supressió del Consell Comarcal del Barcelonès.

²⁴ Publicació oficial: DOGC núm. 7900, de 19 de juny de 2019. Aquesta llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, sense perjudici del que estableix l'apartat

de Catalunya i la conservació i protecció, el règim jurídic que els és aplicable i els supòsits i les modalitats d'intervenció pública, per assegurar que el sector agrari la pugui utilitzar de la manera més beneficiosa possible, amb la finalitat de produir aliments, en el marc d'una activitat agrària econòmicament viable, d'una manera sostenible i respectuosa amb el medi ambient, d'acord amb la legislació ambiental i amb l'horitzó d'aconseguir la sobirania alimentària de Catalunya, d'acord amb la normativa vigent²⁵.

Per tant, aquesta llei té com finalitat ordenar la gestió dels espais agraris a Catalunya i dissenyar els mecanismes necessaris per donar seguretat jurídica als titulars de les explotacions agràries. A més, té caràcter de normativa específica en actuacions urbanístiques dutes a terme en els espais agraris i també pretén regular mecanismes per posar en producció parcel·les agrícoles i ramaderes en desús.

Aquest no ha estat el primer pronunciament del Parlament català respecte d'aquestes qüestions, ja que prèviament ja va respondre les reiterades peticions de les organitzacions agràries, que l'instaven a concretar quins són els espais d'alt valor agrari, a través de la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial²⁶, que establia en l'article 5 que el pla territorial havia de definir "les terres d'ús agrícola o forestal d'especial interès que cal conservar o ampliar per les seves característiques d'extensió, situació i fertilitat". Aquests temes també es regulen en la Llei 18/2001, de 31 de desembre, d'orientació agrària²⁷, i en la Resolució 671/VIII del Parlament de Catalunya, de 14 d'abril de 2010, sobre el món agrari, reiterada en la Resolució 275/IX. Així mateix, la Resolució 739/X del Parlament de Catalunya, d'11 de juliol de 2014, sobre el

2. Les disposicions que conté el capítol III d'aquesta llei, excepte les de la lletra *j* de l'article 11, tenen efectes des de l'endemà de la seva publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* l'aprovació definitiva del Pla Territorial Sectorial Agrari de Catalunya o dels plans territorials sectorials agraris específics que corresponguin.

²⁵ En aquest punt és interessant indicar que la mateixa exposició de motius de la Llei aporta algunes dades sobre la superfície a Catalunya. Són els següents: 3,2 milions d'hectàrees de superfície, 1 milió es poden considerar terres de cultiu, el 21,6% són cultius de regadiu i de secà, el 7% són pastures i el 64% són massa forestal. Així mateix, s'indica que al llarg dels anys vuitanta i noranta del segle XX, hi ha una ocupació continuada del sòl d'ús agrari, en bona part justificada a partir de l'increment de la demanda de segones residències, a mesura que millora la situació de l'economia i augmenta el poder adquisitiu de les famílies catalanes.

²⁶ Disposició publicada al DOGC núm. 385, de 30 de novembre de 1983.

²⁷ Disposició publicada al DOGC núm. 3549, de 9 de gener de 2002.

món agrari, incideix en la planificació de les infraestructures de comunicació i els regadius, així com en el fet de dur a terme estudis d'impacte agrari en les xarxes de comunicacions. Totes aquestes normes són els antecedents immediats de la Llei que ara és objecte d'aquesta crònica.

L'àmplia exposició de motius de la norma es refereix, en primer lloc, a la necessitat de frenar la creixent ocupació del sòl derivada del creixement urbà i de l'expansió de la superfície forestal, que comporta no només la intrusió en el medi agrari, sinó que també genera quotes importants d'inseguretat jurídica i pèrdua de competitivitat de les explotacions agràries.

En concret, a tall d'exemple, la norma esmenta alguns dels casos que hi ha hagut en els últims anys, als quals pretén donar resposta, en concret:

- El traçat d'algunes vies de comunicació arriba a partir pel mig algunes finques, de manera que el que fins al moment de la construcció de la infraestructura era una única unitat acaba convertint-se en dues o més parcel·les d'extensió reduïda i separades per la nova via, la qual cosa representa un obstacle considerable per a la mobilitat dins de la mateixa explotació i també entre les explotacions i els centres de subministrament o de recollida de la producció.
- L'establiment de servituds de pas sobre finques rústiques a causa de l'emplaçament d'instal·lacions d'oci bastant freqüentades, com a camps de tir o d'aeromodelisme.
- L'alteració del traçat de vies rurals, i singularment de camins i de vies pecuàries, que es veuen envaïts per noves construccions o que són ocupats com a camins de servei per part d'empreses privades per atendre les seves necessitats, com ara empreses energètiques, mines o pedreres.

Un altre motiu per a la tramitació i aprovació d'aquesta llei, ha estat complir les recomanacions de l'Assemblea Plenària de l'Aliança Mundial per al Sòl²⁸, i per impulsar el Pla Nacional per a l'Aplicació de l'Agenda 2030 a Catalunya i, concretament, el segon objectiu de desenvolupament sostenible (ODS 2): "Acabar amb la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició, i promoure l'agricultura sostenible."

²⁸ L'Assemblea Plenària de l'Aliança Mundial per al Sòl va tenir lloc a Roma al juliol de 2014, organitzada per la FAO. Es pot consultar a <http://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>. [Data de l'última consulta el 4-11-19]

Quant a l'estructura de la Llei, consta de set capítols, que tenen per objecte regular els aspectes següents:

El capítol I delimita l'objecte i les finalitats de la Llei, que són planificar i gestionar els espais agraris, i el règim jurídic, regular els supòsits i les modalitats d'intervenció pública.

El capítol II estableix i defineix els instruments de la planificació territorial sectorial agrària.

El capítol III regula l'anàlisi d'afectacions agràries com a instrument de les relacions entre la planificació territorial, el planejament urbanístic i la protecció ambiental.

El capítol IV estableix un sistema d'informació per protegir els espais agraris com a eina d'avaluació, control i seguiment de l'estat d'aquests espais i per a la necessària gestió sostenible dels sòls.

El capítol V, pel que fa a les infraestructures en els espais agraris, distingeix les infraestructures que són d'interès general en l'espai agrari de les infraestructures agràries, així com els camins rurals, per establir la regulació de les obres, la planificació, programació i execució, i la preservació de la unitat mínima de cultiu quan s'executen.

El capítol VI es dedica a l'activitat agrària periurbana, com una nova realitat territorial que cal tenir en compte en la planificació territorial i en el desplegament de les infraestructures.

El capítol VII defineix l'establiment i les funcions del Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús, que ha de gestionar les terres que es declari infrutilitzades, tenint en compte els aspectes de la declaració, les sol·licituds i el lloguer.

D'entre tots els aspectes que es regulen, resulta destacable el relatiu a la planificació urbanística. Així, tal com regula aquesta nova norma, els plans urbanístics han de ser coherents amb les determinacions del Pla Territorial Sectorial Agrari de Catalunya i han de facilitar-ne l'acompliment, d'acord amb l'article 13.2 del Text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost (article 6.6).

A més a més, els ens locals han de participar en el procés d'elaboració del Pla Territorial Sectorial Agrari de Catalunya (article 7.2). En la redacció dels POUM, en cas que aquests reclassifiquin terrenys que passin de sòl no urbanitzable a urbanitzable, es requereix un informe del departament competent en matèria agrària i de desenvolupament rural (article 9 AP 2 i 3).

Les figures de planejament territorial i urbanístic que afecten els espais agraris i els projectes d'obres que s'hagin de desplegar han d'incorporar en les memòries corresponents, de manera total o parcial, una anàlisi d'afectacions agràries que avalui les afectacions en els espais agraris que poden derivar del pla o el projecte que es vol dur a terme (art. 10.1).

3. INICIATIVES LEGISLATIVES, PROJECTES DE LLEI, PROPOSICIONS DE LLEI I PROPOSICIONS D'INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR, ACTUALMENT EN TRÀMIT AL PARLAMENT DE CATALUNYA

A més de la norma anteriorment ressenyada, el Parlament també ha tramitat un conjunt d'iniciatives ambientals que podrien acabar en llei del Parlament, sigui a través de textos presentats pel Govern (projectes de llei), pels grups parlamentaris i membres del Parlament (proposicions de llei) o pels ciutadans (proposicions d'iniciativa legislativa popular), i també la iniciativa legislativa del Parlament a les Corts Generals (proposicions de llei al Congrés de Diputats).

En aquest context, en l'àmbit parlamentari i amb relació a la normativa ambiental catalana, cal destacar pels aspectes nous de la proposta, dues proposicions de llei pel que fa a la protecció i defensa dels animals.

La primera de les quals és la proposició de llei per prohibir els cetacis i otàrids en captivitat i els delfinaris a Catalunya²⁹. Aquesta proposició de llei es troba en tràmit al Parlament de Catalunya, pendent de ser presa en consideració. La proposició preveu la modificació del Text refós de la Llei de protecció dels

²⁹ Es tramita amb el núm. d'expedient 202-00060/12, incoat l'11.07.2019 i la comissió que el tramita és la Comissió de Medi Ambient i Sostenibilitat.

animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008. En particular, l'article 5.1, afegint-hi una lletra, *o*, que incorpori la prohibició de la implantació, cria, reproducció i exhibició de mamífers marins, així com el manteniment en captivitat. També preveu la modificació de l'article 6.1 afegint una lletra, *h*, per incorporar la prohibició dels espectacles amb cetacis i qualsevol mamífer marí.

D'altra banda, es determina que els propietaris de mamífers marins i cetacis en captivitat, fins que es puguin reintroduir en el seu hàbitat o ser traslladats a un refugi, s'han d'ocupar de mantenir-los en perfectes condicions de benestar. Es preveu que el departament competent en matèria de patrimoni natural i biodiversitat, adoptarà les mesures per disposar d'un refugi marítim.

En segon lloc, cal destacar també la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del Text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008³⁰. Aquesta proposició es troba en tràmit al Parlament de Catalunya. És una iniciativa legislativa popular.

La proposició preveu la modificació del Text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008.

D'altra banda, preveu la supressió de la totalitat de l'apartat 2 de l'article 6, que, actualment determina que "queden excloses d'aquestes prohibicions les festes amb toros sense mort de l'animal (correbaus) en les dates i localitats on tradicionalment se celebren. En aquests casos, està prohibit inferir mal als animals". És a dir, es pretén que no hi hagi cap excepció a les prohibicions previstes en l'article 6.1.

Finalment, es preveu l'exclusió de les festes amb toros a la lletra *f* de l'apartat 1 de l'article 6 perquè l'apartat quedi redactat: "*f*) Les corrides de toros i els espectacles amb toros que incloguin la mort de l'animal i l'aplicació de les sorts de la pica, les banderilles i de l'estoc, i també els espectacles taurins de qualsevol modalitat que tinguin lloc dins o fora de les places de toros".

³⁰ Es tramita amb el núm. d'expedient 202-00057/11, incoat el 19.04.2017. Es tracta d'una iniciativa legislativa popular

Sobre aquest tema cal recordar que la STC 177/2016, amb anterioritat a la presentació d'aquesta ILP, va declarar inconstitucional i nul l'apartat que ara es pretén modificar³¹.

Quant als projectes de llei, cal destacar el Projecte de llei de modificació de la Llei 16/2017, d'1 d'agost, del canvi climàtic ³², que introdueix algunes modificacions en l'impost sobre les emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica.

Aquest tribut, aprovat pel Parlament a l'agost de 2017, té per objecte gravar les emissions de CO₂ de cotxes, furgonetes i motocicletes per l'efecte d'hivernacle que generen en l'atmosfera i la seva repercussió en l'escalfament global del planeta³³.

L'impost s'emmarca en l'Agenda 2030 aprovada pel Govern català, en línia amb les recomanacions del FMI, l'OCDE o la Comissió Europea, que coincideixen a apostar per la fiscalitat verda com una eina imprescindible davant la crisi ambiental i d'emergència climàtica. Altres països europeus com Finlàndia, Suïssa, Bèlgica, França, Suècia, Alemanya o Irlanda també disposen de figures tributàries que tenen en compte les emissions de CO₂ dels vehicles.

La previsió de recaptació potencial estimada és de 150 milions d'euros anuals quan el tribut s'hagi implementat plenament, és a dir, quan el liquidin els turismes, els comercials lleugers i les motocicletes. Segons dades de la

³¹ Sentència 177/2016, de 20 d'octubre. (BOE núm. 285, de 25 de novembre de 2016). ECLI:ES:TC:2016:177.

³² Es tramita amb el número d'expedient 200-00009/12.

³³ El Projecte de llei aprovat incorpora les novetats següents:

- Canvia la data de meritació de l'impost, que passa de l'1 de gener, com establia la Llei 16/2017, al 31 de desembre.

- Fixa el període de pagament entre l'1 i el 20 de novembre de l'any següent al de la meritació.

- Preveu una bonificació en la quota del 2% per a la domiciliació del pagament, la qual cosa suposa per al contribuent la reducció de càrregues administratives i per a l'Administració menys despeses de gestió.

- Inclou la fórmula per calcular les emissions de CO₂ dels vehicles que, per antiguitat, no disposen de dades oficials. Dissenyada per Barcelona Supercomputing Center, la fórmula té en compte una sèrie de variables tècniques com el combustible, la cilindrada, la potència del motor, el pes o l'antiguitat del vehicle, entre altres.

- Unifica en un mateix text legislatiu les tarifes aplicables per a l'any 2019 —que han d'abonar turismes i vehicles lleugers— i les del 2020, quan també tributaran les motocicletes.

Direcció General de Trànsit, l'impost afectarà un total de 4,1 milions de vehicles: 3,6 milions de turismes i furgonetes, i 500.000 motos.

Amb caràcter finalista, el cent per cent de la recaptació d'aquest tribut es destinarà a nodrir a parts iguals el Fons Climàtic i el Fons del Patrimoni Natural i la Biodiversitat.

El Fons Climàtic servirà per a dur a terme actuacions davant l'emergència climàtica en els àmbits de l'adaptació i la mitigació, com ara l'impuls i la bonificació en l'adquisició de vehicles nets, la millora del transport públic i la mobilitat sostenible, el foment de les energies renovables i els habitatges energèticament eficients. Quant als imports que s'han de destinar al Fons del Patrimoni Natural i la Biodiversitat, serviran per finançar la gestió activa del Sistema d'Espais Naturals Protegits de Catalunya com els parcs naturals i el parc nacional; i millorar la conservació de les espècies autòctones, els ecosistemes i la geodiversitat.

Finalment cal comentar una última proposició de llei, que inclou la creació del Cos Específic de Tècnics Ambientòlegs i Ambientòlogues del Cos de Titulats Superiors, grup A, de l'Administració de la Generalitat de Catalunya³⁴, que pretén crear una escala especial en el Cos de Titulats Superiors de la Generalitat, a l'efecte de donar resposta a l'especificitat de la formació i activitat professional³⁵ d'aquests titulats i graduats universitaris en l'Administració pública catalana.

³⁴ Es tramita amb el núm. d'expedient 202-00056/12 .

³⁵ Correspon als titulats en Ciències Ambientals, que s'integren en l'escala especial de tècnics ambientòlegs i ambientòlogues del Cos de Titulats Superiors, l'exercici de les funcions següents:

- a) L'avaluació ambiental de plans i programes.
- b) Les tasques de vigilància i control de la qualitat ambiental.
- c) L'elaboració de peritatges ambientals de caràcter oficial en l'àmbit de les competències corresponents a l'Administració Pública de la Generalitat.
- d) El disseny de les polítiques ambientals i plans d'actuació.
- e) L'elaboració dels plans de mobilitat i accessibilitat.
- f) El control, les autoritzacions i les llicències ambientals de les activitats, d'acord amb la Llei d'intervenció integral de l'Administració ambiental.
- g) La gestió dels recursos naturals.
- h) La planificació integral del territori.
- e) La gestió ambiental de diversos sectors econòmics.

4. EL DECRET 150/2019, DE 3 DE JULIOL, D'ATRIBUCIÓ DE COMPETÈNCIES SANCIONADORES DERIVADES DE L'APLICACIÓ DE LA NORMATIVA BÀSICA ESTATAL EN MATÈRIA DE MEDI AMBIENT

Al DOGC núm. 7911, de 5 de juliol de 2019, es publica aquest reglament de caràcter eminentment organitzatiu³⁶, pel qual es distribueix orgànicament l'exercici de la competència sancionadora en matèria ambiental.

Aquest reglament respon a la distribució competencial operada en virtut dels articles 144 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i 3.6 del Decret 1/2018, de 19 de maig, el qual determina que correspon al Departament de Territori i Sostenibilitat la potestat sancionadora en relació amb les matèries objecte de les normes bàsiques ambientals estatals, de conformitat amb el que estableix l'apartat segon de l'article 25 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Com a antecedents immediats d'aquesta norma, cal destacar, que el legislador de la Comunitat Autònoma de Catalunya va atribuir en l'article 3.6 del Decret 1/2018, de 19 de maig, de creació, denominació i determinació de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, al Departament de Territori i Sostenibilitat les competències en matèria de qualitat ambiental, medi natural i biodiversitat.

Així mateix, pel que fa a la normativa bàsica estatal, la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, en el títol VI (articles 79 a 83), regula les infraccions en les seves previsions i les sancions corresponents. La Llei indica, en l'article 81.4, que la sanció per les infraccions tipificades en aquesta Llei correspon als òrgans competents de l'Administració de l'Estat o de les comunitats autònomes, en els respectius àmbits competencials.

De la mateixa manera, la Llei 31/2003, de 27 d'octubre, de conservació de la fauna silvestre als parcs zoològics, estableix en el capítol V les infraccions en les previsions i les sancions que cal aplicar i, en l'article 14, estableix que

³⁶ Entrada en vigor: 25 de juliol de 2019.

l'òrgan competent de la comunitat autònoma ha d'imposar les sancions corresponents als responsables.

Quant als animals de companyia i domèstics, la Llei 32/2007, de 7 de novembre, per a la cura dels animals en la seva explotació, transport, experimentació i sacrifici, estableix, en la disposició addicional primera, apartat 2n, que els són aplicables les infraccions i sancions tipificades en els articles 14.1 paràgrafs *a, b, c, d, e, h, i i j*; 14.2, paràgrafs *a, c, d i e*, 14.3 i 16.1. L'exercici de la competència sancionadora, tal com estableix l'article 19, s'atribueix als òrgans competents de les comunitats autònomes o a les ciutats de Ceuta i Melilla, i a l'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les respectives competències.

D'altra banda, en relació amb la qualitat de l'aire i la protecció de l'atmosfera, la Llei 34/2007, de 15 de novembre, tipifica en els articles 30 i 31 les infraccions i les sancions que cal aplicar. L'exercici de la potestat sancionadora, d'acord amb el que preveu l'article 37, correspon a les comunitats autònomes i, si escau, a les entitats locals en els termes de l'article 5.3.

Finalment, la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental, en els articles 37 i 38 regula les infraccions i les sancions aplicables en cas d'incompliment dels preceptes, sense que l'articulat contingui cap atribució relativa a la potestat sancionadora.

No obstant això, d'acord amb l'article 7, correspon a les comunitats autònomes el seu desplegament legislatiu i l'execució, per la qual cosa resultava necessària l'aprovació d'aquest reglament per fer efectiva la distribució orgànica d'aquesta competència en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

5. EL DECRET 153/2019, DE 3 DE JULIOL, DE GESTIÓ DE LA FERTILITZACIÓ DEL SÒL I DE LES DEJECCIONS RAMADERES I D'APROVACIÓ DEL PROGRAMA D'ACTUACIÓ A LES ZONES VULNERABLES EN RELACIÓ AMB LA CONTAMINACIÓ PER NITRATS PROCEDENTS DE FONTS AGRÀRIES

Al DOGC núm. 7911, de 5 de juliol de 2019, es publica aquesta norma que ha de contribuir a solucionar una de les principals causes de contaminació de les aigües, la dels nitrats generats per l'agricultura³⁷.

Amb aquesta norma es compleixen les prescripcions de la Directiva 91/676/CEE del Consell, de 12 de desembre de 1991, que té com a finalitat prendre mesures per reduir aquest tipus de contaminació. Aquesta Directiva té com una de les principals obligacions identificar les zones vulnerables i aplicar programes d'actuació per reduir la contaminació de les aigües causada o provocada per nitrats d'origen agrari.

L'article 5 de la Directiva 91/676/CEE preveu que en el termini d'un any a partir de cada designació complementària de zones vulnerables, els estats membres han d'establir programes d'actuació respecte de les zones vulnerables designades. El programa d'actuació aprovat amb el Decret 136/2009, d'1 de setembre, ha estat aplicable a les noves zones vulnerables designades per l'Acord GOV/128/2009, de 28 de juliol, i per l'Acord GOV/13/2015, de 3 de febrer.

Un dels èxits d'aquest programa d'actuació és que garanteix una reducció efectiva de la càrrega de nitrogen a les aigües subterrànies mitjançant l'adopció de mesures encaminades a aconseguir una fertilització d'excel·lència en els sistemes agrícoles de Catalunya.

La gran interrelació que hi ha entre la gestió de les dejeccions ramaderes i la fertilització així com amb la contaminació per nitrats, obliga a tractar-ho de manera global. Partint de la consideració de les dejeccions ramaderes com a recurs, pel que fa a la fertilització, es busca la implicació de tots els agents de la cadena i en tot el territori de Catalunya.

Les dejeccions ramaderes procedents de la ramaderia intensiva es caracteritzen perquè tenen uns valors de fòsfor en excés sobre els de nitrogen, si es comparen amb les necessitats que tenen les plantes conreades.

³⁷ Entrada en vigor: 25 de juliol de 2019.

El present decret introdueix el concepte d'*índex de càrrega ramadera* (ICR), calculat a partir de les dades de bestiar, dejeccions ramaderes i usos del sòl. En la línia d'aplicar mesures reforçades on hi ha més càrrega ramadera, la nova norma defineix, dins de la zona vulnerable designada com a tal, una zona vulnerable A (ZV-A) i una zona vulnerable B (ZV-B), a l'efecte de l'aplicació de les mesures previstes en determinats articles respecte a l'increment en la generació i aplicació de dejeccions ramaderes i uns altres fertilitzants nitrogenats. La ZV-A inclou els municipis amb un ICR superior a 0,8, així com els que, tenint un ICR entre 0,5 i 0,8, tenen una elevada contaminació per nitrats, per la qual cosa està constituïda pels municipis on s'ha d'aplicar un programa d'acció reforçat per aconseguir els objectius fixats. La ZV-B inclou la resta de municipis de zona vulnerable: en aquests municipis no són aplicables determinades mesures que sí que ho són en ZV-A. Com a annex s'adjunta la llista de municipis en zona vulnerable amb ICR.

Amb l'objectiu de facilitar la fertilització organomineral, s'introdueix un sistema de comunicació de declaració anual sobre la fertilització i la gestió de les dejeccions ramaderes. Mesura extensiva a tots els agricultors i ramaders de Catalunya, que exclou les explotacions de mínim impacte ambiental. Això obliga a planificar les actuacions de gestió de les dejeccions ramaderes i de la fertilització, factor clau en l'increment de l'eficiència en l'ús dels fertilitzants que ha de minimitzar la contaminació de les aigües.

El Decret també insta a afavorir la creació d'un veritable mercat de dejeccions ramaderes a Catalunya, amb la finalitat d'activar i promoure l'economia circular que representen.

L'article 170.9 de la Llei 2/2014, de 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, va modificar l'article 67 de la Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats, en el sentit que les activitats ramaderes, els centres de gestió de dejeccions ramaderes i les instal·lacions que tracten dejeccions ramaderes soles o barrejades, incloses totes en l'annex III de la llei esmentada (per tant, les que estan subjectes al règim de comunicació), han de presentar, a més de la

documentació que estableix l'article 52.3, un pla de gestió de dejeccions ramaderes elaborat i signat per una persona tècnica habilitada per aquest departament; en aquests supòsits, no han de presentar un informe preceptiu i vinculant sobre la gestió de les dejeccions ramaderes. I la disposició addicional vint-i-sisena de la Llei 2/2014, de 27 de gener, habilita el departament competent en matèria d'agricultura i ramaderia per establir el procediment d'habilitació del personal tècnic; es va donar compliment a aquesta disposició addicional mitjançant l'Ordre AAM/389/2014, de 19 de desembre, per la qual es regula el procediment d'habilitació del personal tècnic per elaborar i signar els plans de dejeccions ramaderes i estableix la utilització de l'aplicació informàtica dels plans de dejeccions ramaderes i nitrogen (GDN). Atès que hi ha altres tasques que requereixen actuacions tècniques imparcials i que s'ha d'ampliar l'àmbit d'actuació de les persones tècniques habilitades, s'incorpora en aquest Decret el contingut de l'Ordre AAM/389/2014, de 19 de desembre.

Un altre òrgan important format d'acord amb la Resolució 739/X del Parlament de Catalunya és la Taula Sectorial de Fertilització Agrària. Té com a funció ser interlocutor pel que fa a la gestió de la fertilització i la gestió de les dejeccions ramaderes entre el sector agrari i l'Administració.

6. UNA ALTRA ACTIVITAT REGLAMENTÀRIA DESTACABLE EN MATÈRIA AMBIENTAL

En el període estudiat, l'executiu català també ha modificat el Decret 61/2015, de 28 d'abril, sobre els productors i operadors de mitjans de defensa fitosanitària i les agrupacions de defensa vegetal.

En primer lloc, resulta imprescindible assenyalar l'article 116.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, ja que aquest article atribueix a la Generalitat d'aquesta comunitat autònoma la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia, que inclou, en tot cas i entre altres, la regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i el sector agroalimentari, i la sanitat vegetal i animal en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana i la protecció dels vegetals.

En concret, el Decret modificat es va publicar en data 30 d'abril de 2015, per la qual cosa, atès el temps transcorregut, s'ha considerat necessari introduir determinades modificacions, com són la relativa al concepte de pilot aplicador, ja que l'actual article 15 del Decret 61/2015, de 28 d'abril, circumscriu el carnet de pilot aplicador a les persones que estan en possessió del títol i la llicència de pilot comercial d'avió o helicòpter, però hi ha alguns tractaments aeris que es poden fer amb drons i que no requereixen que la persona que el controla sigui pilot comercial d'avió o helicòpter.

Així mateix, el Decret reconeix que cal incloure la possibilitat que les organitzacions de productors reconegudes per l'Administració puguin obtenir també el reconeixement com a agrupació de defensa vegetal (ADV), ja que actualment no poden, perquè la seva forma jurídica és la d'una societat amb ànim de lucre, però que, per l'activitat que duen a terme i les característiques dels seus socis, interessa que puguin ser reconegudes com a ADV.

Finalment, es modifica el redactat dels articles que fan referència als portals corporatius per obtenir els formularis de tramitació.

7. PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA I DINAMITZACIÓ TERRITORIAL: CATALUNYA APROVA LA COMISSIÓ PER A L'ESTRATÈGIA DE DINAMITZACIÓ TERRITORIAL

Per l'Acord GOV/64/2019, de 7 de maig de 2019³⁸, s'aprova a Catalunya la Comissió per a l'Estratègia de Dinamització Territorial.

El Consell Executiu ha posat les bases de l'Estratègia per a la Dinamització Territorial, que té com a finalitat generar oportunitats a través de l'activitat econòmica i la implicació compartida de les zones de Catalunya afectades per la desocupació, l'envelliment de la població i la despoblació rural. Conjuntament amb cada territori, es farà un diagnòstic compartit sobre les principals problemàtiques i es treballaran conjuntament i de manera bilateral les

³⁸ *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 7871, de 9 maig de 2019. Entrada en vigor: 29 de maig de 2019.

possibles solucions que els permetin créixer econòmicament, diversificar l'economia local i la millora del nivell de vida i de l'ocupació.

Tal com indica l'Acord, el Govern es marca com a objectiu coordinar els diversos nivells d'Administració pública i les actuacions sectorials que es volen implementar per facilitar els objectius de l'estratègia de desenvolupament local: el creixement econòmic, la diversificació de l'economia local i la millora del nivell de vida i de l'ocupació. Això suposa fer un diagnòstic compartit amb els territoris i identificar de manera conjunta els reptes i les solucions per dinamitzar-los econòmicament segons les potencialitats i l'especialització sectorial.

Per dur a terme aquesta tasca, el Govern ha aprovat la creació d'una Comissió per a l'Estratègia de Dinamització Territorial amb l'objectiu de fer un pas endavant en la coordinació de les polítiques públiques de la Generalitat relacionades amb el desenvolupament local i la competitivitat territorial i poder-les implementar d'acord amb els principals actors territorials públics — Diputació, consells comarcals, ens supramunicipals i municipis— i privats. Els treballs de la comissió consistiran en la recollida d'informació i dades, així com bones pràctiques que permetin millorar el coneixement sobre l'actuació territorial de les diferents polítiques públiques; i fer el seguiment i avaluació de les diverses estratègies territorials implementades sempre en un marc de relació bilateral amb el territori.

La composició de la Comissió, tal com exposa la motivació de l'acord, es basa en el principi de subsidiarietat, recollit en l'article 5 del Tractat de la Unió Europea, segons el qual s'ha de garantir que les decisions per dur a terme la política de desenvolupament es prenguin al més a prop possible del ciutadà. Es tracta d'un principi de vital importància que té com a finalitat actuar de manera coordinada entre els diversos agents de cada territori, per aplicar els instruments o programes que es considerin més correctes per resoldre els problemes. En aquest escenari, aquest principi té dues característiques fonamentals: d'una banda, proximitat entre els destinataris d'aquests serveis i l'ens públic que el proporciona, i, de l'altra, l'eficàcia en la seva execució. En el

mateix preàmbul d'aquest Acord es posen com a exemple les comarques gironines, les centrals, de l'Ebre, de l'Alt Pirineu i la Val d'Aran, precisament les que tenen més municipis de menys grandària. En el conjunt de Catalunya, els municipis de menys de 2.000 habitants suposen gairebé el 63% del total de municipis i el 64% de l'extensió territorial, encara que només sumen el 4,5% de la població.

Aquesta distribució territorial va portar al fet que els governs locals incorporessin aviat les funcions de disseny i execució de polítiques a llarg termini per resoldre els problemes locals —atur, deslocalització industrial, necessitat d'atreure noves empreses, despoblació, entre altres— i per defensar-se dels canvis generats en el marc econòmic mundial.

Per caminar en aquesta direcció, les polítiques de promoció local s'han centrat principalment en quatre àmbits d'actuació: (1) les infraestructures físiques; (2) el capital humà; (3) les condicions d'entorn mediambientals, (4) i l'adequació de la configuració de les institucions a les necessitats de desenvolupament local.

El desenvolupament econòmic local pot definir-se, d'acord amb l'Organització Internacional del Treball, com un "procés de desenvolupament participatiu que fomenta els acords de col·laboració entre els principals actors públics i privats d'un territori, que possibilita el disseny i la posada en pràctica d'una estratègia de desenvolupament comú, sobre la base d'aprofitar els recursos i els avantatges competitiu locals en un context global, amb l'objectiu final de crear ocupació decent i estimular l'activitat econòmica". Es pot dir, per tant, que tot procés de desenvolupament local té tres objectius generals: el creixement econòmic, la diversificació de l'economia local i la millora del nivell de vida i d'ús de les poblacions locals.

És aquest aspecte multidimensional de la competitivitat territorial el que explica aquesta multiplicitat d'actors, públics i privats, que volen actuar sobre uns mateixos factors i on les fronteres competencials s'entrellacen contínuament. Per tot el que s'ha exposat anteriorment, una estratègia de dinamització territorial que tingui com a objectiu la generació d'oportunitats a través de l'activitat econòmica només és possible amb la implicació compartida de la

Generalitat amb els actors territorials públics (diputacions, consells comarcals, ens supramunicipals, municipis...) i privats. En aquest sentit, hi ha una doble coordinació: una coordinació interna entre els departaments de la Generalitat de Catalunya que impulsin plans i programes amb incidència en el desenvolupament econòmic local i territorial, i una coordinació i concertació d'aquestes polítiques amb els principals agents de cada territori. Amb l'objectiu d'enfortir els ens locals com a administracions més pròximes a la ciutadania, el Pla de Govern de la XII legislatura, aprovat el 25 de setembre de 2018, inclou, entre les actuacions, l'activació de mecanismes per afavorir el desenvolupament econòmic i la cohesió social del territori. Amb aquesta finalitat, es pretén garantir la necessària coordinació dels òrgans de la Generalitat, i per això es proposa crear la Comissió per a l'Estratègia de Dinamització Territorial com a òrgan interdepartamental de coordinació en aquest àmbit³⁹.

³⁹ La Comissió per a l'Estratègia de Dinamització Territorial té una comissió plenària que està integrada pels membres següents:

- a) La Presidència, que correspon a la persona titular del Departament de la Presidència.
- b) Dues vicepresidències: la vicepresidència primera, que correspon a la persona titular de la Secretaria d'Administracions Locals i de Relacions amb l'Aran, i la vicepresidència segona, que correspon a la persona titular de la Secretaria General del Departament amb les competències de direcció de les delegacions territorials del Govern de la Generalitat.
- c) Els vocals, amb un rang mínim de director/a general o assimilat, que han de ser designats:
 - Un pel departament competent en matèria de coordinació interdepartamental;
 - Un pel departament competent en matèria d'esports;
 - Un pel departament competent en matèria d'affers econòmics i tributaris;
 - Un pel departament competent en matèria d'educació ;
 - Un pel departament competent en matèria de salut;
 - Un pel departament competent en matèria d'infraestructures i territori;
 - Un pel departament competent en matèria de cultura;
 - Un pel departament competent en matèria d'ocupació;
 - Un pel departament competent en matèria d'affers socials;
 - Un pel departament competent en matèria d'empresa;
 - Un pel departament competent en matèria de polítiques digitals;
 - Un pel departament competent en matèria d'agricultura, ramaderia, pesca i alimentació.
 - Els vuit delegats territorials del Govern de la Generalitat.
- d) La Secretaria, que exerceix una persona funcionària, designada per la presidència de la Comissió, que assisteix a les reunions amb veu però sense vot. La secretaria de la Comissió no comporta la creació o l'ús de cap lloc de treball específic o òrgan actiu.

1.3. La comissió plenària pot crear les comissions de treball que consideri convenients, de caràcter sectorial o territorial, per al compliment de les seves funcions i per al debat amb el territori. La seva

La Comissió té les funcions següents:

- a) Coordinar l'actuació dels departaments de l'Administració de la Generalitat en l'àmbit del desenvolupament local i la competitivitat territorial i les problemàtiques associades a la despoblació.
- b) Coordinar-se amb altres iniciatives de l'Administració de la Generalitat de Catalunya que poden tenir elements de treball conjunt, com l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya, la concertació territorial en l'àmbit del sistema d'ocupació, el Pla Interdepartamental i Intersectorial de Salut Pública (PINSAP) o la Comissió Interdepartamental sobre Despoblament Rural.
- c) Impulsar l'elaboració d'estratègies de dinamització de les comarques de Catalunya, dissenyades conjuntament amb els actors territorials, que prioritzin les actuacions de la Generalitat en l'àmbit de l'activitat econòmica i la generació d'oportunitats.
- d) Impulsar un espai de debat i reflexió sobre la concertació territorial de les polítiques sectorials de la Generalitat que incideixen en la competitivitat territorial.
- e) Fer el seguiment, l'avaluació i, si escau, l'actualització de les estratègies de dinamització territorial. A aquest efecte, la Comissió ha d'elaborar un informe anual que serà remès al Govern.

composició l'acorda la comissió plenària i inclou, sempre que es tracti de comissions de treball de caràcter territorial, les persones següents:

- a) el secretari o secretària d'Administracions Locals i de Relacions amb l'Aran, o persona que delegui, que exerceix la presidència.
- b) El delegat territorial del Govern que correspongui per l'àmbit de treball, o persona que delegui, que exerceix la vicepresidència.

Les tasques de secretaria de cadascuna de les comissions territorials les han d'exercir les persones titulars de la Secretaria de la delegació territorial o la persona que designi el delegat territorial.

1.4. De la comissió plenària en depèn una comissió assessora, amb funcions consultives, que està integrada pels membres següents:

- a) El president/a de cadascuna de les diputacions o la persona que delegui.
- b) El president/a de l'Associació Catalana de Municipis o la persona que delegui.
- c) El president/a de la Federació de Municipis de Catalunya o la persona que delegui.
- d) El president/a de l'Associació de Micropobles de Catalunya o la persona que delegui.

f) Recopilar la informació i dades, així com les bones pràctiques, dels departaments de l'Administració de la Generalitat que permetin millorar el coneixement disponible sobre l'actuació territorial de les diverses polítiques públiques.

g) Conèixer les actuacions i valorar les propostes, informes i conclusions que li sotmetin les comissions de treball.

h) Qualsevol altra funció de naturalesa anàloga que li sigui encomanada.

Aquestes funcions s'han de dur a terme en coordinació amb els departaments i organismes que exerceixen competències que tinguin relació amb el desenvolupament local i la competitivitat territorial.

8. ALTRES NORMES I ACTUACIONS D'INTERÈS EN MATÈRIA AMBIENTAL

Pel que fa a subvencions, cal subratllar l'aprovació de les bases de nombroses convocatòries per a l'atorgament de subvencions en àmbits sectorials diversos (són destacables les atorgables a administracions públiques pel que fa a la recuperació de sòls de la seva propietat ⁴⁰ i reciclatge de residus⁴¹, i les

⁴⁰ Resolució TES/936/2019, de 12 de març, de convocatòria per a la concessió de subvencions destinades a les administracions públiques de Catalunya per a la recerca i recuperació de sòls de la seva propietat que es veuen afectats per indicis de contaminacions puntuals o per abocaments de residus industrials per causant desconegut (ref. BDNS 447036). (DOGC núm. 7854, de 15 d'abril de 2019)

Resolució TES/521/2019, d'1 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores de les subvencions destinades a les administracions públiques de Catalunya per a la recerca i recuperació de sòls de la seva propietat que es veuen afectats per indicis de contaminacions puntuals o per abocaments de residus industrials per causant desconegut. (DOGC núm. 7825, de 7 de març de 2019)

⁴¹ Resolució TES/1106/2019, de 25 d'abril, per la qual s'aproven les bases reguladores de les subvencions per a l'execució de projectes de prevenció, preparació per a la reutilització i reciclatge de residus industrials. (DOGC núm. 7863, de 30 d'abril de 2019)

Resolució TES/1805/2019, de 21 de juny, de convocatòria d'ajuts destinats a la retirada, en origen, de residus de materials d'aïllament i de construcció que continguin amiant, ubicats en l'àmbit territorial de Catalunya (ref. BDNS 464642). (DOGC núm. 7911, de 5 de juliol de 2019)

Resolució TES/1857/2019, de 27 de juny, de convocatòria de subvencions per a la clausura de punts d'abocament incontrolat de residus de la construcció (ref. BDNS 465074). (DOGC núm. 7913, de 9 de juliol de 2019)

Resolució TES/1593/2019, de 7 de juny, de convocatòria de subvencions per a projectes de prevenció i preparació per a la reutilització de residus municipals. (DOGC núm. 7898, de 17 de juny de 2019)

Resolució TES/1664/2019, de 17 de maig, de convocatòria de subvencions per a l'execució de projectes de prevenció, preparació per a la reutilització i reciclatge de residus industrials (ref. BDNS 462243). (DOGC núm. 7902, de 21 de juny de 2019)

previstes per a actors privats sobre ajuts a la gestió forestal sostenible en finques de titularitat privada⁴²).

També són importants les subvencions convocades dirigides a la mitigació i adaptació al canvi climàtic⁴³, així com a la protecció de la fauna autòctona⁴⁴.

Resolució TES/1710/2019, de 17 de juny, de convocatòria per a la concessió de subvencions per a projectes de foment de la recollida selectiva de residus municipals (ref. BDNS 463216). (DOGC núm. 7905, de 27 de juny de 2019)

⁴² Resolució ARP/892/2019, de 9 d'abril, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal de convocatòria dels ajuts a la gestió forestal sostenible en finques de titularitat privada per a l'any 2019, corresponents a la millora de la xarxa viària per a la gestió dels boscos (operació 04.03.03 del PDR) i a les actuacions silvícoles de millora i generació de cicles ecosistèmics (operació 08.05.01 del PDR) (ref. BDNS 447112). (DOGC núm. 7852, d'11 d'abril de 2019)

Resolució ARP/893/2019, de 9 d'abril, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal de convocatòria dels ajuts per a la gestió forestal sostenible en finques de titularitat privada per a l'any 2019, corresponents a les reforestacions i producció de tòfona (ref. BDNS 447114). (DOGC núm. 7852, d'11 d'abril de 2019)

Resolució ARP/894/2019, de 9 d'abril, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal de convocatòria dels ajuts a la gestió forestal sostenible en finques de titularitat privada per a l'any 2019 corresponents a la redacció i revisió dels instruments d'ordenació forestal (operació de PDR 08.05.02) (ref. BDNS 447113). (DOGC núm. 7852, d'11 d'abril de 2019)

Resolució ARP/991/2019, de 8 d'abril, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal de convocatòria dels ajuts a la gestió forestal sostenible per a l'any 2019 per a la creació d'agrupacions i d'organitzacions de productors forestals (operació de PDR 09.00.01) (ref. BDNS 449285). (DOGC núm. 7857, de 18 d'abril de 2019)

Resolució ARP/685/2019, de 15 de març, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal de convocatòria dels ajuts a la gestió forestal sostenible en finques de titularitat privada per a l'any 2019, corresponent a la recuperació del potencial forestal (operació 08.03.01 i submesura 8.4 del PDR) (ref. BDNS 444557). (DOGC núm. 7839, de 25 de març de 2019)

⁴³ Resolució TES/738/2019, de 18 de març, de convocatòria de subvencions a ens locals de Catalunya per al desenvolupament d'actuacions de mitigació i d'adaptació al canvi climàtic per als anys 2019 i 2020 (ref. BDNS 445877). (DOGC núm. 7841, de 27 de març de 2019)

Ordre ARP/159/2019, de 31 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020 destinats a les inversions relatives a la transformació i comercialització d'aliments (operació 04.02.01) i les relatives a la mitigació del canvi climàtic en la transformació d'aliments (operació 04.02.02). (DOGC núm. 7932, de 5 d'agost)

⁴⁴ Resolució ARP/933/2019, de 9 d'abril, per la qual es convoquen els ajuts al foment de les races autòctones per a l'any 2019 (ref. BDNS 449644). (DOGC núm. 7852, d'11 d'abril de 2019). (DOGC núm. 7854, de 15 d'abril de 2019)

Resolució ARP/1107/2019, de 9 d'abril, per la qual es convoquen els ajuts que estableix el Fons Europeu Marítim i de la Pesca a la transferència de coneixements entre investigadors i pescadors i la innovació en el sector de l'aqüicultura corresponents a 2019, 2020 i 2021 (ref. BDNS 451742). (DOGC núm. 7864, de 30 d'abril de 2019)

Resolució ARP/2125/2019, de 17 de juliol, per la qual es convoquen per a 2019 els ajuts destinats a subvencionar els costos per la compra de productes fitosanitaris a base de saponines en la lluita contra el caragol poma en el delta de l'Ebre (ref. BDNS 468084). (DOGC núm. 7928, de 30 de juliol).

